

NOTAT

REGION SJÆLLAND

PSYKIATRIEN

- vi er til for dig

Psykiatrihuset

Dato: 21. november 2016

Sagsnummer: 122622

Initialer: JJO

Besvarelse af spørgsmål vedrørende psykiatrisygehuset i Slagelse

Region Sjælland er anmodet om at besvare en række spørgsmål i anledning af, at sundheds- og ældreministeren er blevet kaldt i samråd i Folketingets sundheds- og ældreudvalg vedrørende anvendelsen af faciliteterne i psykiatrisygehuset i Slagelse.

Spørgsmålene relaterer sig til artikler, der beskriver, at svømmehallen og træningskøkkenerne i det nye psykiatrisygehus i Slagelse står ubrugte hen. Artiklerne er blandt andet bragt på DRs hjemmeside den 8. september 2016 og i dagbladet BT den 15. september 2016.

Dette er imidlertid ikke et retvisende billede, hvilket er underbygget i den samlede besvarelse af spørgsmålene nedenfor.

Psykiatrisygehuset i Slagelse

Som led i Region Sjællands Psykiatriplan og for at opfylde forventningerne til fremtidens psykiatri har Region Sjælland bygget det mest moderne psykiatrisygehus i Danmark. De fysiske rammer i byggeriet medvirker til at understøtte en fremtidssikret og moderne psykiatri, hvor faciliteterne er en integreret del af behandlingen, herunder svømmehal og træningskøkkener.

Psykiatrisygehuset i Slagelse består af tre kliniske afdelinger: Afdeling for Retspsykiatri, herunder Sikringsafdelingen, Afdeling for Specialfunktioner og Psykiatrien Vest. På grund af de særlige rekrutteringsudfordringer udestår åbningen af et af de retspsykiatriske afsnit i Afdeling for Retspsykiatri, og der arbejdes intenst på at opnå fuld kapacitet.

Budgettet til psykiatrien er i henhold til budget 2017 ikke reduceret. Psykiatridelen har det overordnede ansvar for at fordele ressourcerne på tværs af psykiatrien i Region Sjælland.

Den aktuelle personalesituation

Det er den 16. november 2016 offentliggjort, at der er ansat en ny lægefaglig ledelse i Psykiatrien Vest. Der er således indgået aftale om ansættelse af såvel en ledende overlæge som en koordinerende overlæge med ledelsesfunktion.

Afdelingerne i psykiatrisygehuset i Slagelse mangler personale i varierende omfang og især inden for personalegrupperne speciallæger og sygeplejersker. Den aktuelle status på personalesituationen pr. oktober 2016 er:

- Afdeling for Specialfunktioner mangler aktuelt 2-3 speciallæger og har derudover været nødt til at ansætte social- og sundhedsassistenter i sygeplejerskestillinger, der ikke kunne besættes. Aktuelt er der i afdelingen ansat 2 speciallæger, 19 sygeplejersker, 21 social- og sundhedsassistenter samt øvrige personalegrupper.
- Psykiatrien Vest har 5-7 vakante speciallægestillinger. Afdelingen mangler derudover 14-16 sygeplejersker. Disse stillinger er dog for en dels vedkommende besat med social- og sundhedsassistenter. På grund af den vanskelige rekrutteringssituation udbre-

des stillingsopslag efter sygeplejersker nu til også at omfatte pædagoger og fysio- og ergoterapeuter. Aktuelt er der i Psykiatrien Vest ansat 11 speciallæger (heraf en del ansat udenfor sengeafsnit, dvs. i klinikker og distriktpspsykiatri), 110 sygeplejersker, 43 social- og sundhedsassistenter samt øvrige personalegrupper.

- Afdeling for Retspsykiatri mangler 2-3 speciallæger og 5-8 sygeplejersker. I det omfang sygeplejerskestillingerne ikke kan besættes med sygeplejersker, ansættes der i en del af stillingerne social- og sundhedsassistenter. Aktuelt er der i afdelingen ansat 5 speciallæger, 110 sygeplejersker, 43 social- og sundhedsassistenter samt øvrige personalegrupper.

Generelt anvendes der eksterne vikarer til såvel læge- som sygeplejerskestillinger i væsentligt omfang.

Som det indirekte fremgår, er det ikke muligt ud fra de anførte antal medarbejdere at konkludere et præcist omfang af behovet for medarbejdere, idet en række stillinger er besat med vikarer eller andre personalegrupper.

Det er væsentligt at pointere, at speciallægemanglen og udfordringerne med at rekruttere speciallæger i bl.a. psykiatri ikke kun gør sig gældende for Region Sjælland. Landsdækkende undersøgelser viser, at der i alle fem regioner mangler speciallæger i bl.a. psykiatri, idet udbuddet ikke kan følge med efterspørgslen, og denne situation forstærkes af bl.a. en høj gennemsnitsalder hos de nuværende psykiatriske speciallæger.

Den beskrevne mangel på læger og sygeplejersker har kun i begrænset omfang konsekvenser i forhold til anvendelsen af faciliteterne i psykiatrisygehuset, herunder svømmehal og træningskøkkener.

Rekruttering

Forudsætningerne for rekruttering til psykiatrisygehuset i Slagelse ændrede sig i perioden fra beslutnings- og planlægningsfasen og frem til ibrugtagningen af sygehuset. På ibrugtagningstidspunktet var der således ikke den ekstra kapacitet af sundhedspersonale, som var set tidligere.

Rekrutteringstiltag

Der gennemføres tilbagevendende annoncering efter nye medarbejdere inden for de forskellige personalekategorier, og dette fører også til nyansættelser. Der er dog stadig nogle af de medarbejdere, som blev flyttet med tidligere afdelinger til Slagelse, som ønsker en anden geografisk jobplacering, og der ses derfor fortsat opsigelser som følge heraf, men i aftagende omfang. Psykiatrien har derudover fået nogle påbud fra Arbejdstilsynet, der bl.a. skærper kravene til alenearbejde markant, hvilket har øget behovet for flere medarbejdere på plejeområdet.

Udover almindelig annoncering har der været samarbejdet med rekrutteringsbureauer om rekruttering af læger, ligesom der har været gennemført en imagekampagne, der samtidig indeholdt opfordring til at søge ansættelse i Psykiatrien Region Sjælland.

Der gennemføres også fælles initiativer med fokus på rekruttering af sundhedspersonale med de af regionens somatiske sygehuse, som også oplever rekrutteringsvanskeligheder. Der er f.eks. gennemført fælles annoncering efter læger.

Tværfaglighed og ændringer i opgavefordeling

Der er som led i at sikre den nødvendige bemanding af psykiatriens afdelinger også opmærksomhed omkring de muligheder, der kan ligge i ændringer af opgavefordeling, tværfaglighed etc., og der er også overvejelser om nye, konkrete initiativer på området.

Som eksempel på ændringer i opgavefordelingen kan nævnes iværksættelse af specialpsykologuddannelsen, der gennemføres sammen med de øvrige regioner. Der er uddannet et antal specialpsykologer, og flere er igang med uddannelsen. Det er hensigten, at specialpsykologerne bl.a. skal kunne varetage nogle af de opgaver, som hidtil har været varetaget af læger.

På plejeområdet har der i flere år været fokus på at justere på opgavefordelingen mellem sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter, hvor dette giver mening i forhold til kompetencer, ressourcer, udvikling etc. Dette arbejde pågår kontinuerligt.

Endelig er der også løbende overvejelser om, hvorvidt andre personalegrupper kan rekrutteres til udvalgte opgaver og opgaveområder f.eks. pædagoger.

Rekrutteringstiltag fremadrettet

Der er som led i Region Sjællands budgetaftale 2017 sat særligt fokus på rekruttering af medarbejdere til regionens arbejdspladser:

”Region Sjælland har særlige udfordringer med hensyn til rekruttering af medarbejdere på grund af de rammebetingelser, som regionen arbejder indenfor. Det gælder bl.a. studerendes bosætningsmønstre kombineret med den relativt lille uddannelseskapacitet i regionen og specialeplanlægningen, der betyder, at fagpersoner – særligt læger – ikke kan varetage en række avancerede og karrierefremmende funktioner i Region Sjælland.

Aftaleparterne vil arbejde for, at Region Sjælland får samme vilkår for rekruttering som resten af landet. Desuden vil Region Sjælland på kort sigt introducere en strategisk ramme for rekruttering. Aftaleparterne er enige om, at regionen skal tænke i nye baner, og den strategiske ramme for rekruttering giver en mangfoldig og bredspektret tilgang til rekrutteringsudfordringerne. Rammen skal udfoldes i dialog med MED-systemet.

Aftaleparterne er enige om, at det ikke er tilstrækkeligt alene at benytte de traditionelle rekrutteringsværktøjer, men at disse skal suppleres med nye tilgange. Dette kan f.eks. være ansættelse af faglige fyrtårne, opgaveglidning mellem faggrupper – eksempelvis flere pleje- og træningsopgaver til SOSU-assistenter og andre sundhedsprofessionelle, flere serviceopgaver til serviceassistenterne - samt bedre anvendelse af studerende, som en medarbejderressource.”

Der er i budgetaftalen desuden afsat en særskilt pulje til styrket rekruttering til Nykøbing Falster Sygehus, og løsningsmodeller fra dette arbejde skal også kunne anvendes i resten af regionen.

Brug af faciliteter, herunder svømmehal og træningskøkkener

Det billede af situationen på Psykiatrisygehuset i Slagelse, som blev tegnet i de omtalte artikler, og som har givet anledning til de rejste samrådsspørgsmål, er som tidligere nævnt ikke retvisende. Selvom der på visse områder ikke er ansat medarbejdere med den ønskede uddannelsesmæssige baggrund eller profil, men f.eks. vikarer eller medarbejdere med anden baggrund, gennemføres der dagligt en lang række aktiviteter med patienterne, og svømme-

hallen og træningskøkkenerne er blot to eksempler ud af mange forskellige faciliteter i psykiatrisygehuset i Slagelse.

Svømmehal

Den omtalte svømmehal er placeret i Afdeling for Retspsykiatri og kan af sikkerhedsmæssige årsager kun anvendes af patienter fra denne afdeling (dog ikke Sikringsafdelingen, som er beliggende i en anden del af bygningskomplekset).

Svømmehallen anvendes fire dage om ugen efter et fastlagt skema, og der er til denne opgave tilknyttet to fysioterapeuter med livredderuddannelse, som gennemfører aktiviteter i svømmehallen for patienterne. Patienterne giver udtryk for at være glade for denne aktivitetsmulighed, og deres generelle velvære vurderes at være øget. Der kan imidlertid ikke på nuværende tidspunkt siges noget om evt. effekter i form af reduceret tvangsanvendelse som følge af ibrugtagningen af svømmehallen.

I forbindelse med 1-års gennemgangen af byggeriet blev der konstateret behov for tilretning af nogle forhold ved bassinet, som derfor er blevet tømt for vand. Det forventes, at der påfyldes vand, så svømmehallen kan tages i brug igen pr. december 2016.

I såvel Sikringsafdelingen som den regionale retspsykiatri gennemføres der også flere andre aktivitetstiltag med patienterne både indendørs i f.eks. aktivitetssal og udendørs.

Træningskøkkener

I Afdeling for Retspsykiatri er der i den regionale retspsykiatri placeret tre træningskøkkener, som alle anvendes. To af de tre køkkener anvendes fuldt ud, og der er tilknyttet en ergoterapeut til aktiviteter med patienterne. Det tredje køkken anvendes som nævnt også, men i lidt mindre omfang. I Sikringsafdelingen, som også er en del af Afdeling for Retspsykiatri, er der også køkkener, som anvendes jævnligt af patienterne.

I de to øvrige afdelinger på psykiatrisygehuset i Slagelse, Psykiatrien Vest og Afdeling for Specialfunktioner, anvendes træningskøkkenerne også.

Afdeling for Specialfunktioners sengeafsnit er målrettet ældrepsykiatriske patienter, og derfor anvendes køkkenet i mindre omfang end det ses i afsnit med yngre patienter. Der gennemføres også en række andre aktiviteter med patienterne, f.eks. gåture, kørsel med dobbeltcykel, håndarbejde og gymnastik.

I Psykiatrien Vest er træningskøkkenerne også en del af det samlede aktivitetstilbud til patienterne. Alle tre træningskøkkener anvendes, det ene dog i lidt mindre omfang. Der er ikke tilknyttet særskilt personale til aktivitetsopgaven, og aktivitetsomfanget afhænger derfor også af de øvrige opgaver i afsnittene. Der gennemføres dog som nævnt også mange andre aktiviteter med patienterne både udendørs og i de fælles aktivitetsrum for de patienter, der magter dét, og individuelt for de svagere patienter. Som eksempler på fælles aktiviteter kan nævnes yoga, cirkeltræning, badminton, bordtennis, petanque, løb, volleyball, bræt- og kortspil og musik.

Det vurderes, at aktiviteterne bidrager positivt til patienternes velbefindende, men der foreligger ikke data herfor.

De fysiske rammers betydning for f.eks. nedbringelse af tvang

De fysiske rammer er med til at understøtte en fremtidssikret og moderne psykiatri og er med til at medvirke til blandt andet nedbringelse af tvang i psykiatrien. Udover de fysiske rammer

er der igangsat en række initiativer med henblik på at udvikle medarbejdernes kompetencer for at understøtte nedbringelse af tvang. Udviklingen i anvendelse af tvangsbehandling skal tages med noget forbehold.

Udvikling i anvendelse af bæltefikseringer

I afdelingen Psykiatrien Vest ser udviklingen i antal bæltefikseringer lovende ud for 2016, hvor der er en betydelig nedgang i antal bæltefikseringer sammenlignet med 2014. Hvor antallet af bæltefikseringer i 2014 lå mellem 5 og 50 om måneden, varierer antallet i 2016 fra enkelte tilfælde til under 20 tilfælde om måneden. Der var en lille stigning i antal bæltefikseringer i forbindelse med flytningen i november 2015.

I Afdeling for Retspsykiatri kunne der ligeledes konstateres en stigning i antallet af bæltefikseringer omkring flytningen i november 2015, men derefter faldt antallet hurtigt igen. Antallet af bæltefikseringer ligger på et lavt niveau (under 5 bæltefikseringer om måneden), men efter flytningen til Slagelse kan dog konstateres en lille stigning i antallet, hvilket tilskrives, at afdelingen modtager flere akut indlagte patienter end før indflytningen. Det skal bemærkes, at på grund af det relativt lave antal anvendelser af fiksering, vil hyppige fikseringer af blot én eller to patienter i afdelingen give markante udslag i den samlede statistik.

Afdeling for Specialfunktioners afsnit i Slagelse er som nævnt ovenfor et ældrepsykiatrisk afsnit, og der anvendes derfor stort set ikke tvang i afsnittet.

Udvikling i anvendelse af tvangsmedicinering

Der er i Psykiatrien Vest erfaret en stigning i udviklingen i anvendelse af tvangsmedicinering hos 1,2 % af de indlagte i 2. halvår 2015 til 2,6 % af de indlagte i 1. halvår 2016. Det kan ikke udledes direkte af udviklingen, at den er en direkte konsekvens af det registrerede fald i anvendelse af bæltefiksering inden for det seneste halve år. En mere sikker vurdering heraf forudsætter blandt andet inddragelse af data, der strækker sig over et længere tidsforløb.

Af mulige forklaringer på den registrerede stigning i anvendelsen af tvangsmedicinering kan bl.a. peges på nogle meget udfordrende omstændigheder som følge af, at der i første halvår 2016 var indlagt et stort antal retspsykiatriske patienter i de tre almenpsykiatriske afdelinger. Det er i denne forbindelse også værd at bemærke, at blot 1-2 meget udadreagerende patienter i en afdeling vil kunne føre til et markant større omfang af anvendt tvang. Dermed vil der også set over en længere tidsperiode kunne registreres ganske betydelige udsving.